

Filozofija za otroke

Pripravil: Robert Petrovič

Naslov	Metulj
Neposredni cilji	Učenci ločijo resnične od neresničnih sodb, poskušajo odkriti pomen resnice. Skozi to temo spoznajo praznoverja, stereotipe, predsodke. Spoznajo utemeljevanje kot proces iskanja razlogov, uvidijo, da je racionalna misel takšna, da se jo da utemeljiti, pri čemer se utemeljuje z logičnimi razlogi ali izkustvom; prav tako iz stališč izpeljujejo posledice.
Didaktična naloga	Ob prebiranju dveh kratkih zgodb se učenci seznanijo in poučijo o razlikovanju med resničnostjo in sanjami.
Izhodiščni besedili:	
<i>Zgodba 1:</i>	
<p>»Večer je in Calvin se uči za pomemben test, ki ga bodo v šoli pisali jutri. Precej je zaskrbljen, saj ve, da če testa ne bo pisal dobro, bo v velikih težavah. Ko je prinesel domov oceno zadnjega testa, njegovi starši niso bili zadovoljni in so mu dejali, da bo kaznovan, če ne bo izboljšal svojih ocen. Ob tem pa bo, če ne bo izboljšal ocene, slabši tudi njegov splošni učni uspeh. Učil se je in učil, dokler ni zaspal. Naslednji dan je vstal in šel v šolo. Ves čas ga je skrbelo zaradi testa. Sedel je za mizo in razmišljal o vseh stvareh, ki jih zna in o tem, kar zna slabše. Učitelj je razdelil teste in Calvin je prejel svojo kopijo. Na hitro je preletel vprašanja in kakšna sreča! Poznal je odgovore na vsa vprašanja. Hitro je rešil test in ga vrnil. Učitelj je pogledal njegove odgovore ter mu z gesto čestital. Calvin je imel čudovit dan in je bil ponosen nase. Pouk se je končal in šel je domov. Ko je odprl vhodna vrata doma, je staršema zaklical: »Uspelo mi je! Opravil sem test!« Oče je nasmejan vstopil v dnevno sobo in mu čestital. Ko sta se njuni roki dotaknili, se je Calvin zbudil. Bil je v postelji. Še vedno je bila noč pred testom. Ni še bil v šoli in ni še pisal testa.«</p>	
<i>Zgodba 2:</i>	
<p>»Nekoč se je Zhuang Zhou sanjalo, da je metulj, frfotajoč metulj, ki se dobro počuti in je srečen. O Zhuang Zhou ne ve ničesar. Nenadoma se je prebudil. Spet je bil pravi in resnični Zhuang Zhou. Sedaj pa ne vem, ali je Zhuang Zhou sanjal, da je metulj ali pa je sanjal metulj, da je Zhuang Zhou, čeprav je med Zhuang Zhouom in metuljem gotovo velika razlika. Tako je s spremembo stvari.«</p>	
Slika:	



Opomba:

Prva zgodba je prispevek Dustyna Addingtona. Druga zgodba je odlomek kitajskega filozofa Zhuang Zija iz 4. stoletja pred našim štetjem, ki ga je v knjigi *Klasiki daoizma*, prevedla Maja Milčinski.

POTEK URE:

1. Priprava:
 - a. Natisnite pripravo (opcija)
2. Preberite izhodiščno besedilo (*Zgodba 1.*)
3. Pogovor
4. Uvidi, refleksija o vsebini in poteku pogovora.
5. Preberite izhodiščno besedilo (*Zgodba 2.*)
6. Pogovor
7. Uvidi, refleksija o vsebini in poteku pogovora.

ZAČETEK

8. Poveste, da bomo prebrali kratko zgodbo in se o njem pogovarjali.
9. Berete.
10. Navodila za učence:
 - a. Poslušajo vprašanja.
 - b. Razmišljajo.
 - c. Če želijo, dvignejo roko in, ko dobijo besedo, povedo svoje mnenje.

Vprašanja so opcijska in okvirna. Izbor naredite sami oziroma se zanje odločate glede na vsebinski potek pogovora.

11. Skupaj preberemo prvo zgodbo.

Vprašanja:

Je mogoče, da kot Calvin tudi mi samo sanjamo?
Kakšna je razlika med sanjami in resničnostjo?
Dvomimo kdaj v svet v katerem živimo?
Je mogoče, da le sanjamo o tem, kako se zdaj pogovarjamo?
Kako lahko ugotovimo, da sanjamo?

Lahko zaupamo čutilom?

Poznate še kakšen podoben primer iz literature, filma...? Navedite kakšen primer in ga razložite.

Včasih rečemo, da kdo o čem lahko samo sanja. Kaj s tem mislimo?

12. Preberemo še drugo zgodbo

Vprašanja:

V čem sta si zgodbi podobni in v čem se razlikujeta?

Smo lahko o čem povsem gotovi?

Ali so stvari, ki nastopajo v sanjah, drugačne od stvari, ki so resnične?

Ali se sanje lahko uresničijo?

Ali lahko vplivamo na to, kaj bomo sanjali? Kako?

Drugo gradivo	<ul style="list-style-type: none">- Zhuang Zi – “Metulj”, http://www.danfilozofije.net/dejavnosti/philoguerrillo/zhuang-zi-prib-370-pr-n-st-metulj/ (2.8.2017).- Addington, Dustyn. <i>What Do You Know?</i>, http://depts.washington.edu/nwcenter/lessonplans/what-do-you-know/ (2.8.2017).- Adam, Andrej. <i>Film kot pomoč pri pouku filozofije</i> http://zofijini.net/film-kot-pomoc-pri-pouku-filozofije/ (2.8.2017).- Adam, Andrej. <i>Racionalizem</i> http://ucilnica.zofijini.net/2014/09/11/racionalizem/ (2.8.2017).- Nežič, Marko. <i>Dvom in spoznanje</i> http://ucilnica.zofijini.net/2013/06/03/38/ (2.8.2017).- Oddaja 25.11.2009 http://zofijini.net/oddaje_25_11_2009/ (2.8.2017).
Internetni / knjižni kotiček za učence	<ul style="list-style-type: none">- Brenifier, Oscar (2007). <i>Kaj pomeni živeti skupaj?</i> Tehniška založba Slovenije: Ljubljana.- Labbé, Brigitte & Puech, Michel (2005). <i>Filozalogajčki</i>. Murska Sobota: Pomurska založba.- Klampfer, Friderik (2003). <i>Etiški pojmovnik za mlade</i>. Zbirka Pojmovniki, knj. 3. Maribor: Aristej.- Bennett, J. William (2001). <i>Moralne vrednote za mlade: zgodbe, ki pomagajo oblikovati lastni svet vrednot</i>. Tržič: Učila.- Kos, Gaja (2012). <i>Rizibizi in laž</i>. Murska Sobota: Ajda.- Vezjak, Boris (2015). <i>Ali je to zmota?</i>. Maribor: Aristej- Milčinski, Fran (2008). <i>Laž in njen ženin</i>. Ljubljana: Založba Sanje.- Hub, Ulrich (2017). <i>Lisice ne lažejo</i>. Celje: Celjska Mohorjeva družba- Moost, Nele (2002). <i>Čista resnica ali Izmišljije za vsako priložnost</i>. Ljubljana: Kres.- Gombač, Žiga (2017). <i>Črno belo</i>. Dob pri Domžalah: Miš.- Kraljič, Helena (2013). <i>Kako raste laž</i>. Jezero: Morfem.- Koranter, Sonja (2014). <i>(Laž): lažnivček Nacek</i>. Ljubljana: Alba.- Brenifier, Oscar (2007). <i>Kaj pomeni vedeti?</i>. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije.
Internetni / knjižni kotiček za učitelje	<ul style="list-style-type: none">- Uporabite tudi spremna navodila za učitelje- Učilnica, http://ucilnica.zofijini.net/ (2.8.2017).- FZO na SIO – FZO v sklopu slovenskega izobraževalnega omrežja (2.8.2017).- Richard Paul (1996). <i>Critical Thinking and the State of Education Today</i>. Inquiry: Critical Thinking Across the Disciplines; Winter 1996, Vol. XVI, št. 2).- Richard Paul & Linda Elder (2001): <i>Critical Thinking: tools for taking charge of your learning and your life</i>. New Jersey: Prentice Hall.- Markič, Olga (2000). <i>Logiški pojmovnih za mlade</i>. Šentilj: Aristej.- Šuster, Danilo (1998). <i>Moč argumenta: logika in kritično razmišljanje</i>. Maribor: Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru- Šimenc, Marjan 2006: <i>Didaktika filozofije</i>. Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Oddelek za filozofijo, Ljubljana

<p>Hladnik, Alenka; Šimenc, Marjan etc. (2008). <i>Šola, mišljenje in filozofija: filozofija za otroke in kritično mišljenje</i>. Ljubljana: Pedagoški inštitut.</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>Kompas: priročnik za učenje mladih o človekovih pravicah</i> (2005); prevod in priredba Alenka Elena Begant. Ljubljana: DZS.- Ben Jelloun, Tahar (1999). <i>Kako sem hčerki razložil rasizem</i>. Ljubljana: Urad za mladino Republike Slovenije.- Severe, S. (2000). <i>Ljubezen ni dovolj. Preprosta načela dobre vzgoje</i>. Ljubljana: Učila- Več avtorjev. (2003). <i>Vloga šole pri zmanjševanju nasilja: priročnik za učitelje, svetovalne delavce in ravnatelje</i>. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo
